

Glas za veznikove

Leto II - Št. 323

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, ponedeljek 8. julija 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Felice 12 Telefon št. 93354 in 94453

UGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Dvekrat ni več. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

ZASEDANJE ZUNANJH MINISTROV SPET NA MRTVI TOČKI

Molotov zavira mirovno konferenco Oster protest Kitajske

PARIZ, 8. julija — Zaradi petkovskega brezuspšnega zasedanja zunanjih ministrov je poročilo pariškega dopisnika «BBC» vladalo v krogih vseh odposlanstev, ki se udeležujejo pariške konference — razen pri sovjetski — precejšnje razburjenje. Dopisnik pravi, da ne more najti nikake zadovoljive razlage, zakaj se je Molotov nena doma vrnil k taktiki obstrukcionizma. Spominjajo se, da je Molotov pristal na določitev dneva mirovne konference pod pogojem, da dosežejo sporazum o tržaškem vprašanju. Ko so ta sporazum dosegli, je izjavil, da je pripravljen določiti dan mirovne konference pod pogojem, da dosežejo sporazum o vojni odškodnini. Zda — zaključuje dopisnik — ko so končno določili dan mirovne konference, pa Molotov zavlačuje razpošiljanje vabil. Bevin je v petek zvečer izjavil, da se bo svetovni mir zavlekel zaradi vprašanja postopka.

Byrnes in Bevin sta na petkovem zasedanju pristala na nepričakovano Molotovljevo zahtevo, naj bi bile države vabilateljice samo Velika Britanija, Združene države, Francija in Sovjetska zveza. Oba zunanja ministra sta sicer ugovarjala, vendar pa sta sprejela sovjetsko stališče pod pogojem, da vabila razpošiljajo takoj in da ne smejo vsebovati ničesar neugodnega v pogledu Kitajske. Komaj pa sta pristala na Molotovljevo predlog, je sovjetski zunanji minister povzročil nove težave. Vražal je na tem, naj postopek za mirovno konferenco določijo pred razpošiljavitvijo vabil. Zaradi njegove taktike in zavrnitve, da bi izvedli to, kar je sam prej predlagal, je po nekaj sklenjenem sporazumu po nekaj minutah prišlo do popolnega nesoglasja.

Tudi na sobotnem zasedanju, kjer so ponovno preučevali gornje vprašanje, niso dosegli nikakega napredka. Na mrtvi točki so ostali tudi v pogledu vprašanja, ali naj štejejo Kitajsko med velelele vabilateljice.

V teku sobotnega zasedanja, ki je trajalo 4 ure in tri četrti in na katerem so brezuspšno razpravljali o obliki vabil ter o Kitajski, je britanski zunanji minister Bevin omenil, da je dokončno odločitev, da za 29. julij skličejo mirovno konferenco, s svojim nasprotovanjem dejansko uničil Molotov, ki se je poslužil pravice veta.

Byrnes je izjavil, da niti ne bo razpravjal o pravih postopkih za mirovno konferenco. Razpravjal bi samo pod pogojem, da bi sporazum o omenjenih določilih imel le vrednost nasveta. Določila o postopku ne bi smela v nobenem primeru vezati niti konference niti vladu Združenih držav.

Molotov se je kategorično upiral razpošiljavitvi vabil za mirovno konferenco, dokler predstavniki štirih velesil ne bi izdelali in odobrili pravih postopka za konferenco.

Byrnes in Bevin pa sta odločno vztrajala, da štirje ministri niso poklicani, da bi izdelali pravila konferenčnega postopka. Byrnes je izjavil, da nobena država, ki bi bila zastopana na mirovni konferenci in ki nekaj dni na svojo čast, ne bi mogla sprejeti takšnega vpljevanja.

Molotov je kritiziral francoski predlog, da bi moral ustanoviti splošno komisijo, v kateri bi bili predstavniki 21 odposlanstev, ki sodelovala na konferenci. Menil je, da bi to pretvorilo mirovno konferenco v gojo formalnost.

Byrnes je odgovoril na Molotovovo hve kritike francoskega predloga. Dejal je, da ni naloga zunanjih ministrov, da bi stajali predloge za določitev dneva mirovne konference. Vprašal je Molotova, na kakšen način bi predlog za splošno komisijo mirovno konferenco pretvoril v gojo formalnost. Molotov je odgovoril, da bi moral v tem primeru mirovne pogodbe pred predložitvijo plenarnemu zasedanju konference predložiti splošno komisijo. Zaradi tega bi se plenarno zasedanje utegnilo na gojo formalnost. Poleg tega je dejal, da bi se sprejela tudi mirovna konferenca, če bi dopustili, da si sama določi pravila postopka. V teku dolge debate o francoskem predlogu je Molotov trdil, da bi se splošna komisija sestala na tajno zasedanje; kritiziral je ta postopek.

Byrnes je nato stvil predlog, naj zunanji ministri nasvetujejo, naj bodo vsa zasedanja mirovne konference dostopna občinstvu. V tem pogledu je zagotovil vso podporo Združenih držav.

Bevin je izjavil, da močno nasprotuje položaju, ki je nastal v petek in v soboto. Dodal je, da je bil mnenja, da se predstavniki štirih velesil 4. julija trdno odločili, da skličejo mirovno konferenco. Zda pa sovjetsko odposlanstvo s predlaganim novim pogojem postopka, da bi pristilo svet, da sprejme sovjetska pravila postopka za mirovno konferenco. Dejal je, da ne bo pristal na noben predlog, ki bi vezal mirovno konferenco pri njenem delu. Napadel je sovjetsko stališče v pogledu postopka in dejal, da so predstavniki 4 velesil v petek zasedali do enih zjutraj, da bi se sporazumeli o sovjetskih zahtevah o pogledu italijanske vojne odškodnine. Izjavil je, da se ta sporazum sklenil v dobri veri, da pa se zdaj Sovjeti odločajo vračajo k sklepanju z dne 4. julija.

V teku dolge debate o tem vprašanju je Molotov trovratno zatrdal, da ne bo dopustil nikake kršitve moskovskega sporazuma in ničesar, kar bi mirovno konferenco spreminjalo v gojo formalnost.

Byrnes je nato poizkušal premagati dvodnevni zastoj o gornjem vprašanju. Izjavil je, da nima ničesar proti temu, da bi vsaki izmed štirih odposlanstev velelele dovolili, da predložijo svoje predloge o pravih konferenčnih postopkih. Molotov pa tega predloga ni sprejel.

Byrnes je nato dokazoval, da je treba prepustiti mirovni konferenci sami, da si izdelava svoj postopek. Pri tem je omenil kot zadnji primer konferenco, ki se je uprjavljala sama, konferenco v San Franciscu.

Bevin je izjavil, da predvideva francoski predlog, kateremu se je Molotov upiral postopek, ki je enak postopku izvršnih odborov. Opozoril je Molotova, naj se v pogledu določitev dneva konference nikar ne poslužuje obstrukcionistične taktike. Dejal je, da je Molotov avtor glasa z dnevom konference, da pa zdaj snuje načrt, da bi se v tem pogledu poslužil veta, razen seveda, da bi ostali ministri s Sovjetsko zvezo ne bi soglašali o vseh pravih postopkih. «Ostali ministri — je dejal — so pokazali, da soglašajo v pogledu vprašanja vojne odškodnine in v zameno za to ste vi sprejeli določitev dneva mirovne konference. Mi smo se držali svojega dela sporazuma. Vi pa se nasprotujete, kot se zdi, vračate na staro pot; bolj je, da svet to ve».

Byrnes je naredil še nadaljnjo poizkus, da bi premostil praznino, do katere je prišla konferenca z zunanjih ministrov. Predlagal je, da bi sklicali konferenco, da pa ne bi izdal pravih postopkov. Bevin je to dejalno nasvetoval, da ne bi ustanovili splošne komisije, kateri je ugo-

Anglija je poslala v države, kjer so pustili Nemci, ki so odpeljali skoraj vsa tovarno živino, na tisoče mul. Doslej je UNRRA dostavila še okoli 15.000 mul, toda niti ena žival pri tem ni bila izgubljena. Živali so večinoma prevažali pod nadzorstvom veterinarjev. Slika kaže iztovorjene mule, ki so prilele po morskem poti.

zveze. V nasprotnem primeru bo imela kitajska vlada postopek za kršitev moskovskega dogovora. Zunanji minister je veleposlanika napovedal, naj noto izroči francoski vidi, ki je država gostiteljica mirovne konference.

Jugoslovanski ministrski podpredsednik Edvard Kardelj je večeraj v Ljubljani izjavil, da Jugoslovija ne more sprejeti odločitve o internacionalizaciji Trsta in okolice, ki so jo v Parizu sprejeli štirje zunanji ministri. Omenjeno izjavo je dal ob vrnitvi iz Pariza novinarjem. Dejal je: «Jugoslovija ne more sprejeti pariških odločitev, ker enako kot versailleska pogodba iz leta 1919 slovensko in hrvatsko prebivalstvo delijo med dve državi in teko prizadevanje narodne pravice naših narodov. Nadatjevali bodo borbo za svoje pravice. Od svojih zaveznikov pa zahtevamo, da odločitev ne sprejemajo brez nas, ker jih ne bomo sprejeli».

Diplomatski poročevalci agencije «Reuters» javlja iz Pariza, da so namestniki zunanjih ministrov pretresali vprašanje tših narodov, ki jih bodo morali poleg 21 narodov povabiti na mirovno konferenco, da predlože svoja mnenja. Prej so že sklenili, da bi imela to pravico tudi Italija, angleški predstavnik Jubb pa je predlagal tudi vabila za Avstrijo in Egipt, državi, ki sta neposredno zainteresirani

Nangking, 8. julija — Na kitajskem se nadaljujejo pogajanja za mir. Generalisim Čang Kajek, general Čou En Lai, komunistični zastopnik v Nangkingu, in general George Marshall, poseben ameriški odposlanec, so najvidnejše osebnosti pri pogajanjih. Obe strani nadaljujeta silovitvo polemiko za napadi in protinapadi.

Neki komunistični zastopnik je izjavil, da položaj na Kitajskem ni bil nikdar slabši kakor po 10. januarju, ko so podpisali spogodbo med obema skupinama.

Lo Lung Ci, glasniki demokratske lige (neodvisna politična skupina), je dejal, da «je položaj zelo resen».

Ko je generalisim Čang Kajek govoril preko 20.000 vojakom ter civilistom na komemoraciji 8. obletnice «kitajskega incidenta», to je japonskega napada na Kitajsko 7. julija 1937, je objubil boljše čase v prihodnjih 3 mesecih, če bodo vsi na Kitajskem brezhibno delovali ter popolnoma izvrševali svojo dolžnost.

Moskovska radijska postaja je oddala članek «Pravde», v katerem obtožujejo «reakcionarno kličko Kuomintang» (kitajska vladna stranka), da nadaljuje vojske operacije proti kitajskim komunistom klub sporazumom, ki so jih sklenili za doslej premirja.

Po časopisu dobiva Kuomintangova vojska zunanjo pomoč in v današnji okoliščini ima ta pomoč značaj nasilnega posega, ki krši notranje kitajske zadeve.

Reuter je objavil, da je preteklo soboto kitajska vlada podaljšala za nedoločeno čas premirje med sovrainostmi vladnih čet in komunistov, ki je potekalo pretekli teden. Oredni odbor kitajske komunistične stranke je objavil manifest, v katerem zahteva brezpogojno premirje brez časovnih omejitev med kitajsko vlado in komunističnimi silami v vsej Kitajski, vključno Mandžuriji. Manifest zahteva naj vse sile obidejo oblast kjer koli trenutno so in naj vladajo Združenih držav konča z oboroženim vmešanjem v notranje zadeve Kitajske. Poleg tega so zahtevali pospešeno demobilizacijo oboroženih sil in reorganizacijo različnih ministrstev, med temi ministrstva za narodno obrambo, ministrstva za gospodarske zadeve in notranjega ministrstva.

NEHRU OPTIMIST
Bombaj, 8. julija
Pandit Jawaharlal Nehru, ki je uradno prenehal predsednika indijskega narodnega sveta, je dejal v prejem govoru, ki ga je imel kot predsednik pred odborom kongresa, da je Indija zdaj na pragu svobode.

«Čamo je en korak, pa bomo dosegli zaleteni smoter. Britanski režim v Indiji se bliža svojemu koncu. Odstopivši predsednik Maulana Abul Kalam Azad je predložil spomenico, s katero zahtevajo, da kongres sprejme britanski ministrski načrt za novo indijsko ustavo».

ODKRITJE TRUPEL GRŠKIH VOJAKOV, UBITH V SPOPADU S KOMUNISTIČNI TOLPAMI
Solun, 8. julija
Odkrili so trupla ostalih 16 vojakov, ubitih v spopadu med vladnimi silami in oboroženimi tolpami v okolici Kilkisa (Zahodna Makedonija). Stveilo ubitih se je tako zvišalo na 23. Kot poročajo, so vladne sile ujele 7 pripadnikov oboroženih tolp.

Tito v Užicah Notranjepolitični dvor

BEOGRAD, 8. julija — Maršal Tito je večeraj prisel v Užice v Srbiji, k proslavi pete obletnice vstaje. Med potovanjem iz Beograda kakor tudi v mestu samem ga je pozdravljala neizmerna množica kmetov in meščanov.

Maršal Tito je imel govor na velikem ljudskem shodu, katerem je spomnil na vezi, ki ga vežejo s tem predelom od časa, v katerem se je začela borba proti nemškemu napadalcem. Maršal Tito je poudaril, da so to borbo proti nadmočnemu sovražniku zmagovali končali samo po zaslugi dejstva, da je bila globoko zakoreninjena med narodi Jugoslavije. Zasedbene sile in njihovi sateliti v državi, dokaj številni in močni, niso bili zmogni uničiti neugnane duha, ki jih povzdigovali kot borce za svobodo.

«Toda takrat so ti izdajalci — je nadaljeval maršal Tito — pričeli zatirjati, da je borba, ki so jo vodili partizanski odredi in nato narodno osvobodilna vojska, bila njihova borba. Naravno je, da so ob pričetku njihovega zatiranja o tem imeli uspeh. Imeli so resnično dobre zveze, ki danes na razpravi v Beogradu popolnoma in končno veljavno prihajajo na dan. Sillali smo različna poveljstva po različnih tistih, ki so bili skupaj z zasedbenimi silami, silali smo o izdajalcih, ki so jih povzdigovali kot borce za svobodo.

«Fasistične zasedbene sile so zabraile državo sejanja še pred vojno v naši državi in to je narodne nestrpnosti, mednarodnega sovražstva, borba in sovražstva med jugoslovanskimi narodi. Te sile so vse to izrabljale.

«Okristile so se z največjim izdajalcem naše države, z najhujšim izdajalcem vse balkanske zgodovine. Ante Paveličem.

«Tu v Srbiji je zasedbenim silam uspelo najti izdajalca, s čigar pomočjo so hoteli uničiti vse najboljše, kar poseduje srbski narod. Toda mi smo se unaknili bolj daleč stran v ostale predele, dvignili orožje vseh posteljen in nosili na naših zastavah jasno napisana gesla: bratstvo in enotnost našim narodom. Smrt fašizmu — Svoboda narodu. S temi gesli smo zmagali.

«Čeprav smo šli v oddaljena kraja, nas je ljudstvo povsod navdodno sprejemalo. Ljudstvo je povsod sprejemalo idejo, ki smo jo prinesli in se zbiralo pod našimi zastavami. Neprekinitna borba ni zamajala, ampak vedno bolj povečala naše oddelke. Naša vojska se je večala iz dneva v dan in v štirih letih borbe je zrastle v zmagovalno jugoslovansko vojsko, ki ni uničila samo zasedbenih nemških sil na mejah Avstrije in Slovenije, ampak tudi posledice v naši državi. In zdaj, skoraj pet let po pričetku vstaje v Srbiji, imamo novo državo: federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.

«Maršal Tito je nato poudaril, da mora izvoljavati Jugoslavija po vojaških in političnih zmagah še važno gospodarsko zmago. Borba za obnovu dežele je zdaj v polnem razvoju. Vse ljudske napredne sile so zdaj združene v delu za ustvaritev srečnejše bodočnosti zase in za bodoče rodove.

«Maršal Tito je posebno pohvalil delo junake jugoslovanske mladine, ki je z gradnjo mladinske zelezniške proge to izrazito potrila. Čeprav je bilo v preteklem letu eno izmed najvažnejših vprašanj prehrana, zlasti zaradi velike suše, je v Jugoslaviji vsakdo imel kruh. Prehrana je bila dobro organizirana in razdeljevanje živil je potekalo na tak način, da se je ljudstvo zavedalo, da ljudje, ki so jih izvoljili na vodilna mesta, v prvi vrsti skrbijo za narod.

«Maršal Tito je končal svoj govor s pozivom k bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov, zagotovilu za srečno in boljše bodočnost federativne ljudske republike Jugoslavije».

Mihajlovičeva razprava se približuje koncu Danes govori javni tožilec

TRST, 8. julija — Z današnjim govorom javnega tožilca, kateremu bo sledila obramba obtožencev, se bliža razprava proti generalu Mihajloviču in ostalim 23 obtožencem, med katerimi so bivši ministri in politične osebnosti, koncu.

Pretekli teden v ponedeljek so pred sodiščem čitali pisne dokaze o čilih Mihajlovičevega osrednjega narodnega odbora, med drugim tudi nekatera pisma vrhovnega četniškega poveljnika za Dalmacijo Miladna Zujovića, s katerimi obtožba Mihajloviča o sporazumih z Italijani.

Istega dne so pred sodiščem čitali tudi dokaze proti ministrskemu predsedniku Slobodanu Jovanoviču in drugim članom beogradske vlade, med drugim brajzavko, ki jo je general Mihajlovič poslal ministrskemu predsedniku Jovanoviču in v kateri govori o izli britanske vlade, naj se Jugoslovani bojijo samo za Jugoslavijo.

Prebrali so tudi nekatero sejne zapiskne Purčeve iz dne 19. maja 1944, po katerih je ministrski predsednik Churchill vtrajal na sestavi jugoslovanske vlade brez generala Mihajloviča, zahteve pa ministrski predsednik Purčić zaradi nasprotovanja kralja Petra ni sprejel. Kralj Peter ni hotel sprejeti te odgovornosti zaradi tega,

ker bi to pomenilo okrepitev partizanskega gibanja v nacionalno škodo in v škodo krome.

Na zasedanju v sredo so pred sodiščem prečitali pisne angleške stotnika Hudsona, ki ga je poslal generalu Mihajloviču in v katerem izraža žaljo, da bi se sestal z nekaterimi četniškimi poveljniki, istočasno pa tudi pripravljenost Anglije, da podpre vse jugoslovanske nacionalne sile v boju proti okupatorju.

Nadajle so prečitali pismi, ki sta ju izmenjala ministrski predsednik Jovanovič in višji evropski nadzornik «BBC» Kiek Patrick. V pismu zahteva predsednik Jovanovič, naj radio London ne hvall partizanov, Kiek Patrick je odgovoril, da objavlja radio London le resnične vesti, ki jih prehodno skrbno pregledajo.

Istega dne je sodišče zavrnilo zahtevo obambe, da bi kot razbremenilne priče nastopili angleški in ameriški častniki. Sodišče je odklonitev utemeljilo, da je zahteva odveč in da omenjene priče ne bi mogle ovreči že ugotovljenih dejstev.

